

УДК 636.8:616.98:578.825.11

DOI <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2025-4.39>

Карчевська Т. М.

кандидат ветеринарних наук, доцент,
асистент кафедри інфекційних та інвазійних хвороб,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail: ktmkp2015@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5693-916X

ДЕЯКІ ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПАТОГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗА ХЛАМІДІОЗУ КОТІВ У ПОДІЛЬСЬКОМУ РЕГІОНІ

Анотація

Хламідіоз котів, збудником якого є *Chlamydia felis*, належить до поширених бактеріальних інфекцій домашніх тварин, що має значення як у ветеринарній медицині, так і в аспекті зоонозної небезпеки. Епізоотологічні дослідження свідчать, що поширеність інфекції серед котів залежить від вікових, породних, сезонних та утримувальних чинників, а також від рівня ветеринарно-профілактичних заходів. Проведене дослідження мало на меті провести епізоотичне обстеження на наявність хламідійної інфекції у котів м. Кам'янець-Подільського, вивчити вікову, сезонну, породну динаміку та її вплив на гематологічні показники хворих тварин.

За даними досліджень 2024–2025 рр. встановлено, що в м. Кам'янець-Подільський відзначаються досить часті випадки захворювань котів на хламідіоз. У структурі інфекційних захворювань котів за дослідний період хламідійну моноінфекцію реєстрували у 36% котів. Пік хламідійної інфекції у тварин припадає на період від двох до шести місяців (48,50%). Щодо сезонної динаміки, то пік хламідіозу у котів у даному регіоні найчастіше припадає на весняно-літній період, найбільший відсоток інфікованих тварин спостерігали у червні (18,4%). Другий пік хламідійної інфекції спостерігався у вересні (13,3%). Зараженість кішок на хламідіоз була вищою на 7,5% на відміну від самців. Щодо породної динаміки більше випадків захворювання на хламідіоз реєстрували у безпородних та у котів британської короткошерстної породи і шотландської висловухої. У лейкоцитарній формулі у хворих на хламідіоз котів частіше реєструвалися лейкоцитоз, нейтрофіліоз, у разі затяжного чи хронічного перебігу іноді відзначали лімфоцитоз. Інші показники здебільшого залишалися в межах норми.

Отже, у зв'язку з частими проявами хламідійної інфекції у котів у даному регіоні необхідно уникати контактів із безпритульними тваринами, регулярно проводити профілактичне обстеження тварин, а також вчасні запобіжні щеплення.

Ключові слова: хламідіоз, коти, вікова динаміка, сезонна динаміка, гематологічні показники.

Вступ. Хламідіоз котів є однією з поширених інфекційних хвороб, збудником якої виступає *Chlamydia felis* з родини *Chlamydiaceae* порядку *Chlamydiales* [5]. Хвороба досить поширена як в Україні [1; 2; 4; 7; 9], так і в багатьох країнах світу [16; 17; 19] і залишається актуальним предметом вивчення науковців. Захворювання характеризується переважним ураженням органів зору та дихальної системи, що проявляється кон'юнктивітами, ринітом та ускладненнями дихання. Після проникнення хламідій через кон'юнктиву збудник може поширюватися системно, колонізуючи багато клітин, у тому числі мигдалини, легені, печінку, селезінку, шлунково-кишковий тракт, а також нирки [1; 6; 9; 13; 14]. Інфекція має велике епізоотичне та ветеринарно-санітарне значення, оскільки легко передається серед тварин у групах і може спричиняти хронічний перебіг із рецидивами [3; 11; 15]. Актуальність вивчення хламідіозу котів зумовлена його поширеністю, впливом на здоров'я тварин та необхідністю вдосконалення методів діагностики і профілактики. Вивчення особливостей перебігу та поширення хламідіозу є важливим для розроблення діагностичних підходів і профілактичних стратегій, спрямованих на зменшення ризиків інфекції та її наслідків. Не менш важливим є і той факт, що хворі коти нерідко стають джерелом збудника інфекції для людини [12; 13; 18]. Незважаючи на певні досягнення низки дослідників у питаннях вивчення епізоотології хламідіозу котів, лікування, профілактики тощо [1; 2; 8; 10], слід зазначити, що певні особливості епізоотичного прояву хламідійної інфекції у популяціях котів окремих регіонів України, зокрема Подільського, залишаються ще недостатньо вивченими.

Мета роботи. Метою дослідження було вивчити характер епізоотичного та патологічного процесу при хламідіозі котів в умовах Подільського регіону, зокрема особливості вікової, сезонної, статевої та породної динаміки і вплив хламідійної інфекції на гематологічні показники котів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження проводилися протягом 2024–2025 рр. на базі ветеринарних клінік м. Кам'янець-Подільський. Дослідженню підлягали коти різних порід та вікових груп, інфіковані збудником хламідіозу, а також кров. Діагноз на хламідіоз встановлювали за допомогою клінічних досліджень та експрес-тестів. Проаналізовано 136 випадків захворювань тварин на хламідійну інфекцію. За даними статистичної звітності та журналів амбулаторного прийому проаналізовано вікову, статеву та породну динаміку хламідіозу котів за 2024 р. і три квартали 2025 р., сезонну динаміку – за повний календарний 2024 р.

Під час проведення епізоотологічного дослідження з'ясовували низку питань: умови годівлі, утримання та контакти тварин до появи і в період захворювання, наявність інших інфекційних і неінфекційних захворювань у тварин, із якими контактували хворі тварини, тривалість і динаміку розвитку хвороби. Для підтвердження діагнозу на хламідіоз застосовували спеціальний діагностичний експрес-тест для виявлення хламідій у котів (Ag Test Cat No.:W81072). Цей імунохроматографічний експрес-тест призначений для одноетапного якісного виявлення антигену хламідій (СМРТ Ag) у виділеннях зі статевих органів або абортів рідини. Для вивчення впливу хламідійної інфекції на показники крові досліджували вміст гемоглобіну, еритроцитів, лейкоцитів, загального білку, резервну лужність крові, ШОЕ та вираховували лейкоцитарну формулу за загальноприйнятими методиками.

Як показали результати епізоотичного обстеження, у м. Кам'янець-Подільський відзначаються досить часті випадки захворювань котів на хламідіоз. У структурі інфекційних захворювань котів за дослідний період хламідійну моноінфекцію реєстрували у 36% тварин. У більшості випадків хворі тварини не були щеплені від хламідіозу. Найбільш характерні ознаки хламідіозу у котів були пов'язані, передусім, з ураженням органів зору та дихальних шляхів. Найтиповішими були: кон'юнктивіти (почервоніння, набряк, слезотеча), виділення з очей (спочатку водянисті, згодом слизово-гнійні), світлобоязнь, часте кліпання. У деяких котів спостерігали чхання, виділення з носа (серозні або слизові), рідше кашель і утруднене дихання. У старших тварин хвороба перебігала легше, часто у вигляді хронічного чи рецидивуючого кон'юнктивіту.

Хламідіоз у котів найчастіше проявлявся у молодих тварин віком від двох до 12 місяців. Пік хламідійної інфекції припадав на період від двох до шести місяців (48,50%) (рис. 1).

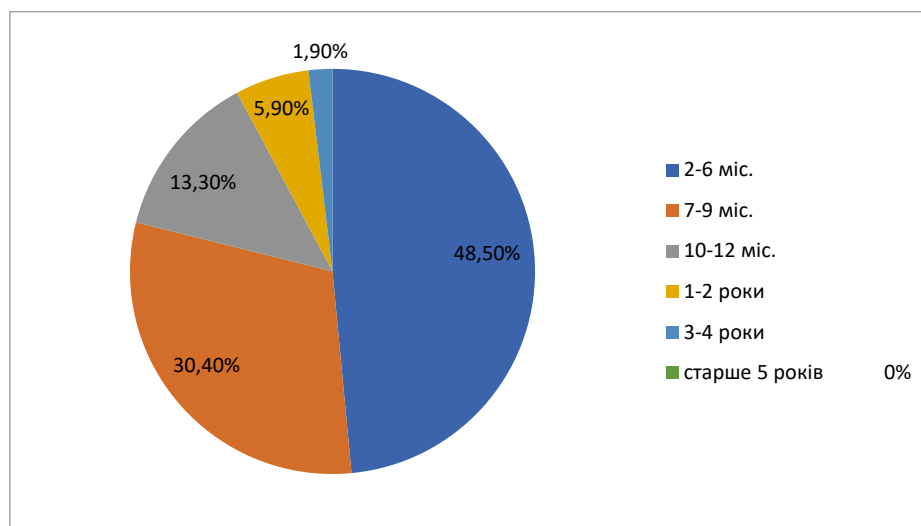

Рис. 1. Вікова динаміка хламідіозу котів за 2024–2025 рр.

Недостатня сформованість імунітету у кошенят та молодих котів пояснює схильність до захворювання, а додатковим чинником його прояву часто стають стресові ситуації (відлучення від матері, вакцинація, зміна середовища тощо). У котів віком 7–9 місяців відсоток захворюваності становив дещо менше – 30,40%, тоді як серед тварин 10–12-місячного віку він був ще нижчим – 13,30%. Після досягнення одного року сприйнятливість до хвороби поступово зменшується, і коти старші за п'ять років, як правило, уже мають стійкість до хламідійної інфекції. Кошенята до двомісячного віку менш сприйнятливі до хвороби, зважаючи на пасивну імунізацію, що отримується з молозивом.

Щодо сезонної динаміки, то пік хламідіозу у котів у даному регіоні найчастіше припадає на весняно-літній період (рис. 2).

Найвищий рівень інфікованості котів хламідіозом зафіксовано у червні (18,4%), тоді як у травні та липні показники також залишалися високими – 16,5% і 12,6% відповідно. У серпні рівень інфікованості знизився до 9,6%. У вересні та жовтні він знову зріс – до 13,3% і 10,7%. У більш ранні весняні та пізні осінні місяці інфікованість була значно нижчою (3,3–3,4%), а взимку досягала мінімальних значень; у грудні випадків хвороби не виявлено.

Переважає реєстрація випадків хламідіозу у весняно-літній період зумовлена збільшенням кількості молодняка, який народжується саме у цей час і через незрілу імунну систему є більш сприйнятливим до інфекції. Додатковим чинником поширення є підвищена активність котів у період тічки та парувань. Восени відзначається повторне зростання захворюваності серед молодих тварин віком 3–6 місяців, які вже втратили материнський імунітет. Окрім того, з травня по вересень котів часто вивозять на дачні ділянки, де вони контактують з іншими, у тому числі безпритульними, тваринами – потенційними носіями хламідійної інфекції. У ході досліджень суттєвої різниці у рівні зараження хламідіозом між котами різної статі не виявлено, проте у самок цей показник був вищим на 7,5% порівняно із самцями.

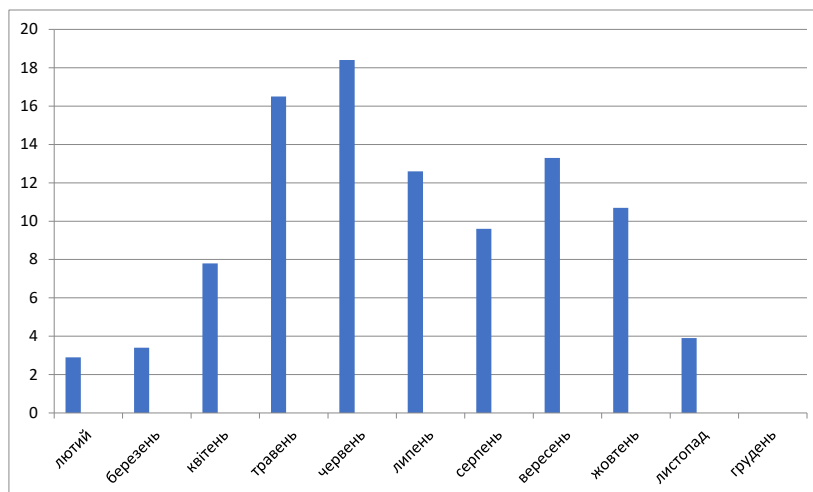

Рис. 2. Сезонна динаміка за хламідіозу котів за 2024 р.

Таблиця 1. Гематологічні дослідження котів, хворих на хламідіоз, $M \pm m$, (n=10)

Показники	Норма	Дослідна група
1	2	3
Еритроцити, Т/л	5,3-10	7,2±2,6
Лейкоцити, Г/л	5,5-18,5	23±2,2
Лейкограма, %:		
Базофіли	0 – 1	0
Еозинофіли	0 – 4	3,9±0,4
Нейтрофіли:		
юні	0-1	0
паличкоядерні	0-3	5,7±2,4
сегментоядерні	35-75	74,3±2,6
Лімфоцити	25-55	54±3,6
Моноцити	1-4	3,8±0,6
Гемоглобін, г/л	80-150	120±3,8
Загальний білок, г/л	54-77	62±4,2
Резервна лужність крові, об% CO ₂	50-60	52±3,6
ШОЕ, мм/г	0-13	8±2,6

Щодо породних особливостей істотних відмінностей також не зафіксовано, однак більше випадків захворюваності відзначено серед безпородних котів, а також представників британської короткошерстної та шотландської висловухої порід. Це може бути пов'язано з тим, що власники цих популярних порід частіше звертаються за ветеринарною допомогою. Окрім того, значну частку становлять безпородні тварини, серед яких підвищений ризик інфікування мають особливо ті, що перебувають на вільному виході, контактують з іншими котами та не охоплені вакцинацією.

Під час аналізу гематологічних показників у котів, хворих на хламідіоз, у лейкоцитарній формулі найчастіше відзначався лейкоцитоз як відповідь організму на запальний процес. Також спостерігали нейтрофіліоз, що свідчить про гостре ураження слизових оболонок. У разі затяжного або хронічного перебігу інфекції іноді реєстрували лімфоцитоз. Решта показників у більшості випадків залишалися в межах фізіологічної норми (табл. 1).

Висновки. Установлено, що в м. Кам'янець-Подільський досить часто реєструють випадки хламідіозу у котів. Найвищий рівень захворюваності відзначено у тварин віком 2–6 місяців, причому пік інфекції припадає на літній період із максимумом у червні (18,4%). Більш схильними до хвороби виявилися безпородні коти, а також представники британської короткошерстної та шотландської висловухої порід. Гематологічні дослідження показали виражений лейкоцитоз, збільшення кількості нейтрофілів, а за затяжного перебігу – лімфоцитоз; інші показники залишалися у межах норми. Для профілактики хламідіозу рекомендується обмежувати контакти з безпритульними тваринами, своєчасно проводити вакцинацію, регулярно здійснювати ветеринарні огляди, а також перед в'язкою перевіряти тварин на відсутність інфекції.

Список використаних джерел

- Алексєєва Н.В., Шипунова А.А., Бендерова М.О. Діагностика та лікувально-профілактичні заходи при хламідіозі котів. Аграрна освіта: минуле, сучасне, майбутнє : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю ЛНАУ, м. Слов'янськ, 15–16 листопада 2021 р. Слов'янськ, 2021. С. 213–215.
- Власюк О.О., Корнієнко Л.М. Інфекційні хвороби котів: епізоотична ситуація та організація заходів специфічної профілактики в умовах приватної клініки : міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів «Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Актуальні проблеми ветеринарної медицини», м. Біла Церква, 18 листопада 2021 р. Біла Церква, 2021. С. 30–32.

3. Галатюк О.Є., Передера О.О., Лавріненко І.В. Інфекційні хвороби котів : навчальний посібник. Житомир : Полісся, 2016. 132 с.
4. Гнілокозова Н.В., Морозенко Д.В. Хламідіоз котів: інфекційне захворювання, що характеризується клінічним поліморфізмом. *Матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених*. Харків : НФаУ, 2021. С. 44–46.
5. Зезекало В.С., Передера С.Б., Щербакова Н.С. Оновлення таксономічної класифікації мікроорганізмів порядку Chlamydiales. *Вісник ПДАА*. 2019. № 1. С. 207–215.
6. Лісова В.В., Савченко А. Гістологічні зміни в котів при хламідіозі. *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького*. 2017. Т. 19. № 78. С. 158–161. <https://doi.org/10.15421/nvlvet7703>
7. Масліков С.М., Алякіна М.А. Хламідіоз очей у безпритульних котів міста Дніпропетровськ.: *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького*. 2013. Т. 15. № 3(1). С. 187–192.
8. Передера Р.В., Передера О.О., Лавріненко І.В. Лікування котів із кон'юнктивітами та кератитами при хламідійній інфекції. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імен С.З. Гжицького. Серія «Ветеринарні науки»*. 2022. № 24(108). С. 159–163.
9. Передера О.О., Лавріненко І.В., Передера Р.В., Жерносик І.А., Погорелова Г.М. Епізоотологічні особливості та клінічний прояв при хламідіозі котів у місті Полтава. *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького. Серія «Ветеринарні науки»*. 2021. Т. 23. № 102. С. 99–104. <https://doi.org/10.32718/nvlvet10215>
10. Передера Р.В., Передера О.О., Погорелова Г.М. Лікування котів при хламідіозі в умовах ветеринарної клініки «Vethouse» у м. Вінниця. *Тези доповідей науково-практичної конференції Полтавської державної аграрної академії*, м. Полтава, 22–23 квітня 2020 р. Полтава, 2020. С. 382–383.
11. Bressan M., Rampazzo A., Kuratli J., Marti H., et al. Occurrence of *Chlamydiaceae* and *Chlamydia felis* pmp9 Typing in Conjunctival and Rectal Samples of Swiss Stray and Pet Cats. *Pathogens*. 2021. Jul 28. Vol. 10(8):951. <https://doi.org/10.3390/pathogens10080951>
12. Gruffydd-Jones T., Addie D., Belák S., et al. Chlamydophila felis infection. ABCd guidelines on prevention and management. *Journal of Feline Medicine and Surgery*. 2009. Vol. 11(7). P. 605–609.
13. Hughes L., Visser S., Heddema E., et al. Zoonotic transmission of *Chlamydia felis* from domestic cats; A case series of chronic follicular conjunctivitis in humans. *New Microbes New Infect.* 2024. Vol. 14(59):101412. <https://doi.org/10.1016/j.nmni.2024.101412>
14. Lisova V, Savchenko A. Pathomorphological characteristics of Chlamydiosis in cats. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*. 2017. Vol.19(77). P. 11–14.
15. Sparkes A.H., Caney S.M.A., Sturgess C.P., Gruffydd-Jones T.J. Chlamydia psittaci infection in cats: a review. *Journal of Small Animal Practice*. 1999. Vol. 40(2). P. 58–66.
16. Ulbert Á.B., Juhász H., Karácsony Z. et al. The Occurrence of Chlamydia felis in Cats and Dogs in Hungary. *Pathogens*. 2024. Vol. 13, № 9:771. <https://doi.org/10.3390/pathogens13090771>
17. Vojtek B., Čechvala P., Zemanová S., et al. Incidence of Chlamydia spp., FIV, FeLV in Free-Roaming Cats in Slovakia. *Vet Med (Auckl)*. 2024. Vol. 15. P. 205–220. <https://doi.org/10.2147/VMRR.S465088>
18. Wasissa M., Lestari F.B., Nururrozi A., et al. Investigation of Chlamydophilosis from Naturally Infected Cats: Clinical, Molecular and Epidemiological Findings. *Journal of Veterinary Science*. 2021. Vol. 22, №. 6. e67. <https://doi.org/10.4142/jvs.2021.22.e67>
19. Yang D., Ju H., Li X., Shen, H., et al. Epidemiological Surveillance of Respiratory Diseases in Urban Stray Cats in Shanghai. *Animals*. 2024. Vol. 14. №. 11:1562. <https://doi.org/10.3390/ani14111562>

Karchevska T. M.

*Candidate of Veterinary Sciences, Associate Professor,
Assistant at the Department of Infectious and Invasive Diseases
Higher educational institution “Podillia State University”*

Kamianets-Podilskyi, Ukraine

E-mail: ktmkp2015@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5693-916X

SOME EPIZOOTIOLOGICAL FEATURES AND PATHOGENETIC ASPECTS OF FELINE CHLAMYDIOSIS IN THE PODILSKYI REGION

Abstract

Feline chlamydiosis, caused by Chlamydia felis, is one of the common bacterial infections of companion animals, significant both in veterinary medicine and in terms of zoonotic risk. Epizootiological studies indicate that the prevalence of infection in cats depends on age, breed, seasonality, housing conditions, and the level of veterinary preventive measures. The present study aimed to conduct an epizootic survey of chlamydial infection in cats in Kamianets-Podilskyi, and to analyze age-related, seasonal, and breed-related dynamics, as well as their impact on the hematological parameters of affected animals.

Based on the results of investigations carried out in 2024–2025, frequent cases of feline chlamydiosis were recorded in Kamianets-Podilskyi. Within the structure of infectious diseases in cats during the study period, chlamydial monoinfection was diagnosed in 36% of cases. The peak incidence was observed in cats aged 2–6 months (48.5%). In terms of seasonality, the highest rates of infection were registered in the spring–summer period, with the maximum prevalence recorded in June (18.4%). A secondary peak occurred in September (13.3%). The infection rate in females was 7.5% higher compared to males. Regarding breed distribution, a greater number of cases were identified among non-pedigree cats, as well as British Shorthair and Scottish Fold breeds. Hematological analysis revealed leukocytosis as the most common finding in infected cats; neutrophilia was occasionally observed, indicating acute inflammation of mucous membranes, while lymphocytosis was registered in protracted or chronic cases. Other hematological parameters remained largely within normal ranges.

Thus, due to the frequent occurrence of feline chlamydiosis in this region, preventive measures should include avoiding contact with stray animals, regular veterinary examinations, and timely vaccination.

Key words: *chlamydiosis, cats, age dynamics, seasonal dynamics, hematological parameters.*

References

1. Aleksieieva, N.V., Shypunova, A.A., & Benderova, M.O. (2021). Diahnostyka ta likuvalno-profilaktychni zakhody za hlamidiozu kotiv [Diagnosis and therapeutic-preventive measures for chlamydiosis of cats]. *Ahrarna osvita: mynule, suchasne, maibutnie: zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoj 100-richchju LNAU*. Sloviansk: LNAU, 213–215. [in Ukrainian].
2. Vlasuk, O.O., & Korniienko, L.M. (2021). Infektsiini khvoroby kotiv – epizootychna sytuatsiia ta orhanizatsiia zakhodiv spetsyfichnoi profilaktyky v umovakh pryvatnoi kliniky [Infectious diseases of cats: Epizootic situation and organization of specific prophylaxis measures in private clinic]. *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia mahistrantiv «Naukovi poshuky molodi u XXI stolitti. Aktualni problemy veterynarnoi medytsyny»*. Bila Tserkva: BNAU, 30–32. [in Ukrainian].
3. Galatiuk, O.Ye., Peredera, O.O., & Lavrinenko, I.V. (2016). Infektsiini khvoroby kotiv: navchalnyi posibnyk [Infectious diseases of cats: A textbook]. Zhytomyr: Polissia [in Ukrainian].
4. Hnilokozova, N.V., & Morozenko, D.V. (2021). Hlamidioz kotiv: infektsiine zakhvoriuvannia, shcho kharakteryzuietsia klinichnym polimorfizmom [Chlamydiosis of cats: An infectious disease characterized by clinical polymorphism]. *Materialy mizhnarodnoi naukovo konfereatsii molodykh uchenykh*. Kharkiv: NFaU, 44–46 [in Ukrainian].
5. Zezekalo, V.S., Peredera, S.B., & Shcherbakova, N.S. (2019). Onovlennia taksonomichnoi klasyfikatsii mikroorhanizmiv poriadku Chlamydiales [Updating the taxonomic classification of microorganisms of the order Chlamydiales]. *Visnyk PDAA*, 1, 207–215 [in Ukrainian].
6. Lisova, V.V., & Savchenko, A. (2017). Histolohichni zminy v kotiv za hlamidiozu [Histological changes in cats with chlamydiosis]. *Naukovyi visnyk LNUVMB imeni S.Z. Gzhytskoho*, 19(78), 158–161. <https://doi.org/10.15421/nvlvet7703> [in Ukrainian].
7. Maslikov, S.M., & Aliakina, M.A. (2013). Hlamidioz ochei u bezprytulnykh kotiv mista Dnipropetrovsk [Ocular chlamydiosis in stray cats of Dnipropetrovsk city]. *Naukovyi visnyk LNUVMB imeni S.Z. Gzhytskoho*, 15(3–1), 187–192 [in Ukrainian].
8. Peredera, R.V., Peredera, O.O., & Lavrinenko, I.V. (2022). Likuvannia kotiv z koniunktyvitamy ta keratytamy za hlamidiinoi infektsii [Treatment of cats with conjunctivitis and keratitis due to chlamydial infection]. *Naukovyi visnyk LNUVMBT imeni S.Z. Gzhytskoho. Seriya: Veterynarni nauky*, 24(108), 159–163 [in Ukrainian].
9. Peredera, O.O., Lavrinenko, I.V., Peredera, R.V., Zhernosik, I.A., & Pohorelova, H.M. (2021). Epizootolohichni osoblyvosti ta klinichniy proiav za hlamidiozu kotiv u misti Poltava [Epizootological features and clinical manifestation of chlamydiosis in cats in Poltava city]. *Naukovyi visnyk LNUVMB imeni S.Z. Gzhytskoho. Seriya: Veterynarni nauky*, 23(102), 99–104. <https://doi.org/10.32718/nvlvet10215> [in Ukrainian].
10. Peredera, R.V., Peredera, O.O., & Pohorelova, H.M. (2020). Likuvannia kotiv za khlamidiozu v umovakh veterinarnoi kliniky «Vethouse» u m. Vinnytsia [Treatment of cats with chlamydiosis in the veterinary clinic «Vethouse» in Vinnytsia]. *Tezy naukovo-praktychnoi konferentsii Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*. Poltava: PDAA, 382–383 [in Ukrainian].
11. Bressan, M., Rampazzo, A., Kuratli, J., Marti, H., et al. (2021). Occurrence of Chlamydiaceae and Chlamydia felis pmp9 typing in conjunctival and rectal samples of Swiss stray and pet cats. *Pathogens*, 10(8), 951. <https://doi.org/10.3390/pathogens10080951> [in English].
12. Gruffydd-Jones, T., Addie, D., Belák, S., et al. (2009). Chlamydia felis infection: ABCD guidelines on prevention and management. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 11(7), 605–609. [in English].
13. Hughes, L., Visser, S., Heddema, E., et al. (2024). Zoonotic transmission of Chlamydia felis from domestic cats; A case series of chronic follicular conjunctivitis in humans. *New Microbes and New Infections*, 59, 101412. <https://doi.org/10.1016/j.nmni.2024.101412> [in English].
14. Lisova, V., & Savchenko, A. (2017). Pathomorphological characteristics of chlamydiosis in cats. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 19(77), 11–14 [in Ukrainian].
15. Sparkes, A.H., Caney, S.M.A., Sturgess, C.P., & Gruffydd-Jones, T.J. (1999). Chlamydia psittaci infection in cats: A review. *Journal of Small Animal Practice*, 40(2), 58–66 [in English].
16. Ulbert, Á.B., Juhász, H., Karácsony, Z., et al. (2024). The occurrence of Chlamydia felis in cats and dogs in Hungary. *Pathogens*, 13(9), 771. <https://doi.org/10.3390/pathogens13090771> [in English].
17. Vojtek, B., Čechvala, P., Zemanová, S., et al. (2024). Incidence of Chlamydia spp., FIV, FeLV in free-roaming cats in Slovakia. *Veterinary Medicine (Auckland)*, 15, 205–220. <https://doi.org/10.2147/VMRR.S465088> [in English].
18. Wasissa, M., Lestari, F.B., Nurrozi, A., et al. (2021). Investigation of chlamydophilosis from naturally infected cats: Clinical, molecular and epidemiological findings. *Journal of Veterinary Science*, 22(6), e67. <https://doi.org/10.4142/jvs.2021.22.e67> [in English].
19. Yang, D., Ju, H., Li, X., Shen, H., et al. (2024). Epidemiological surveillance of respiratory diseases in urban stray cats in Shanghai. *Animals*, 14(11), 1562. <https://doi.org/10.3390/ani14111562> [in English].

Отримано: 22.09.2025

Рекомендовано: 16.10.2025

Опубліковано: 16.12.2025